

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/147/2024
Identifikačné číslo spisu:	1113229748
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1113229748.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O.. H. E., narodeného X. Z. XXXX, T. T., D. XX, zastúpeného advokátom Mgr. Robertom Antalom, Banská Bystrica, Ul. Kláry Jarunkovej 2, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, za účasti intervenientky na strane žalovanej notárky JUDr. Ľubice Floriánovej, Bratislava, Hodžovo námestie 3, zastúpenej advokátom JUDr. Allanom Böhmom, Bratislava, Jesenského 2, o náhradu škody vo výške 17.639,70 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. B1-20C/58/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2021 sp. zn. 6Co/11/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2021 sp. zn. 6Co/11/2021 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 20C/58/2013 - 157 z 1. marca 2019 zrušuje a vec vracia Mestskému súde Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) č. k. 20C/58/2013 - 157 z 1. marca 2019 I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 17.639,70 eura titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, II. žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania, III. intervenientke na strane žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % a IV. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že 30. septembra 2008 zložil zložiteľ Tatra banka, a. s. do notárskej úschovy peňažné prostriedky získané výkonom záložného práva, ktoré prevyšovali jeho pohľadávky a to v prospech ostatných záložných veriteľov a záložcu. O rozvrhu výťažku dražby notárka JUDr. Ľubica Floriánová spisala zápisnicu č. N 666/2008, U 31/2008. Súdny exekútor JUDr. Mário Mičák 16. októbra 2008 vydal vo veci sp. zn. EX 931/05 príkaz na začatie exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky a tento príkaz bol notárke JUDr. Floriánovej doručený 17. októbra 2008. Súdny exekútor JUDr. Peter Kohút 16. októbra 2008 vydal vo veci sp. zn. EX 211/06 exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním iných peňažných pohľadávok a tento exekučný príkaz bol notárke JUDr. Floriánovej doručený 20. októbra 2008. Rozvrh výťažku dražby bol vykonaný tak, že po uspokojení všetkých

záložných veriteľov zostala z výťažku suma 23.574,29 eura, ktorú notárka JUDr. Floriánová previedla na účet exekútora JUDr. Petra Kohúta, čím bola čiastočne uspokojená pohľadávka oprávneného vo veci exekúcie vedenej pod sp. zn. EX 211/06. V tejto súvislosti žalobca poukazoval na to, že jeho pohľadávka, ku ktorej bol vydaný 16. októbra 2008 príkaz na začatie exekúcie doručený notárke o 3 dni skôr, uspokojená nebola vzhľadom na výšku sumy vlozenej do notárskej úschovy. Podľa názoru žalobcu notárka uprednostnením pohľadávky oprávneného vymáhanou JUDr. Kohútom v konaní sp. zn. EX 211/06 pred pohľadávkou žalobcu nerešpektovala zásadu poradia, čím pochybila pri uspokojovaní veriteľov a postupovala nesprávne. Z tohto skutkového stavu vyvodil záver, že žaloba nie je dôvodná a uviedol, že v prípade žalobcu škoda, ktorú si uplatnil, je ujma spočívajúca v neuspokojenej pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi, ktorej náhradu požaduje od štátu ako subjektu zodpovedného za nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. Táto škoda však nevzniká už v okamihu splatnosti pohľadávky, resp. omeškania dlžníka, ale až okamihom, keď sa právo veriteľa na plnenie proti dlžníkovi stalo fakticky nevymáhateľným. Bol názoru, že ak existuje zákonná možnosť žalobcu vymôcť si pohľadávku v exekučnom konaní, nie je možné uplatňovať si totožný nárok ako nárok o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Súd prvej inštancie tak mal za preukázané, že exekučné konanie vedené u súdneho exekútora JUDr. Mária Mičáka pod sp. zn. EX 931/05 doposiaľ nebolo ukončené a teda existencia žalobcovej pohľadávky, ktorú si žalobca doposiaľ vymáha v exekučnom konaní, v ktorom žalobca ako oprávnený vymáha proti povinnému H. T. istinu 9.977,53 eura s prísľ., vylučuje úspešné uplatnenie si nároku žalobcu na náhradu škody voči štátu v tomto konaní. Uzavrel, že pokiaľ žalobca nepreukáže nevyhovieľnosť pohľadávky, ktorú si vymáha v exekučnom konaní sp. zn. EX 931/05, nie je daný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, ktorým je existencia samotnej škody. K námietke premlčania uplatnenej žalovanou súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom k tomu, že škoda žalobcovi ešte nevznikla, nemohla mu začať plynúť ani premlčacia lehota na uplatnenie nároku na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 10. marca 2021 sp. zn. 6Co/11/2021 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil, vo výroku IV. zrušil, žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania a intervenientke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Uviedol, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, vyvodil z neho správny právny záver a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil. Zdôraznil, že náhrady škody voči štátu sa možno domáhať až po tom, čo sa nepodarilo vymôcť bezdôvodné obohatenie od toho, kto sa v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu obohatil. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia. Kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zák. č. 58/1969 Zb., resp. podľa zák. č. 514/2003 Z. z. Skutočnou škodou je aj ujma spočívajúca v neuspokojenej pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi, ktorej náhradu požaduje od štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. Táto škoda však nevzniká už v okamihu splatnosti pohľadávky, resp. omeškania dlžníka, ale až okamihom, keď sa právo veriteľa na plnenie proti dlžníkovi stalo fakticky nevymáhateľným. Poukázal na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky Nález Ústavného súdu SR z 13. februára 2013 sp. zn. II. ÚS 165/2012, rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 17/2013, sp. zn. III. ÚS 361/2009, III. ÚS 45/2008, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. mája 2020 sp. zn. 6Cdo/184/2018) a uzavrel, že z konštantnej judikatúry vyplýva záver, podľa ktorého náhrady škody voči štátu sa možno domáhať až po tom, čo sa nepodarilo vymôcť bezdôvodné obohatenie od toho, kto sa v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu obohatil. Bol názoru, že za súčasného stavu nemožno vylúčiť, že pohľadávka žalobcu bude uspokojená v rámci exekúcie a teda nemožno ustáliť, že by pohľadávka žalobcu bola nevyhovieľná. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého

prípustnosť aj dôvodnosť podľa obsahu vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. a) CSP. Namietal, že rozhodnutia súdov nižších inštancií sú svojvoľné, ničím neodôvodnené a nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Namietal, že súd prvej inštancie nerozlišoval, že v exekučnom konaní si vymáhal svoju pohľadávku vyplývajúcu z občiansko-právneho záväzkového vzťahu, ktorá mu bola priznaná právoplatným rozsudkom a nebyť nesprávneho postupu intervenienta, aj by ju vymohol v rozsahu 100 % a naproti tomu v tomto súdnom konaní nesupluje uspokojenie svojej pohľadávky, ale domáha sa celkom nového nároku a to nároku na náhradu škody. Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie stotožňoval jeho pohľadávku vymáhanú v exekúcii s nárokom na náhradu škody, čo považoval za nesprávne, keďže sa jedná o dva samostatné nároky. Nesúhlasil so záverom odvolaciemu súdu, podľa ktorého kým má žalobca pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia, nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu. Bol názoru, že v danom prípade nie je možné aplikovať závery rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a ani Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nakoľko judikatúra, na ktorú poukázal odvolací súd sa vzťahuje na situácie, keď nesprávnym úradným postupom je síce spôsobená poškodenému škoda, avšak zároveň v dôsledku nesprávneho úradného postupu tretia osoba získa na úkor poškodeného bezdôvodné obohatenie. Uviedol, že nesprávnym úradným postupom intervenienta mu bola spôsobená škoda, pričom však žiadna tretia osoba v dôsledku nesprávneho úradného postupu intervenienta nenadobudla bezdôvodné obohatenie. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí nevysvetlil, aký nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a voči akej tretej osobe by si mal žalobca uplatniť pred tým, než si uplatnil nárok na náhradu škody žalobou v tejto veci. Uzavrel, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, keď na daný skutkový stav nesprávne aplikoval ustanovenia právnych predpisov, resp. pri rozhodnutí vo veci sa riadil a poukazoval na judikatúru súdov vyššieho stupňa, ktorú však na daný skutkový stav nebolo možné aplikovať. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5MCdo/5/2015. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel, resp. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadрила.

5. Intervenientka vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie odmietnuť. Uviedla, že odvolací súd poukazoval na predčasnosť podanej žaloby žalobcu, keď uzavrel, že ak prebieha exekučné konanie, nie je daný základný predpoklad zodpovednosti za škodu - existencia samotnej škody.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením č. k. 4Cdo/126/2022-450 zo 14. decembra 2023 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2021 sp. zn. 6Co/11/2021 zrušil a vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Voči predmetnému uzneseniu podala žalovaná ústavnú sťažnosť, o ktorej rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom sp. zn. IV. ÚS 252/2024 z 27. augusta 2024 tak, že konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/126/2022-450 zo 14. decembra 2023 zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a to z dôvodu, že najvyšší súd neoprávnene nahradil vecnú argumentáciu dovolateľa, čím prekročil obmedzenie dovolacieho prieskumu podľa § 440 CSP.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zrušení rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/126/2022-450 zo 14. decembra 2023 rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/2024 z 27. augusta 2024 opätovne vec na základe podaného dovolania preskúmal a po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné a súčasne dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §

420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Relevantný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 115/2020 zo 6. októbra 2020 vyplýva „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“. Zdôrazniť je potrebné aj závery vplývajúce z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020, z ktorých vyplýva: „Podľa názoru ústavného súdu nie je správne, ak sa najvyšší súd zameria len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku, a izoluje sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP sú spojené nádoby, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porov. tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 - odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a/ako otázka

zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170)“. Na závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí najvyšší súd prihliadal pri posudzovaní prípustnosti dovolania žalobcu vzhľadom na obsah dovolania ako celku.

14. Dovolateľ svoje dovolacie námietky subsumoval pod dovolacie dôvody § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom v podstatnom namietal nemožnosť stotožnenia nároku vymáhaného v exekučnom konaní a nároku na náhradu škody, ako aj nesprávne právne posúdenie sporu týkajúceho sa podmienenia nároku žalobcu na náhradu škody zastavením alebo pokračovaním exekučného konania, v rámci ktorého bola žalobcovi daná škoda spôsobená.

15. Podľa názoru dovolacieho súdu sa žalobcom uplatnené dovolacie námietky po obsahovej stránke do značnej miery prekrývajú, pokiaľ ide o dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. K tomu hodno uviesť, že v okolnostiach jeho prípadu to nie je nepochopiteľné, hoci vo všeobecnosti obvykle nenastáva situácia, že by obsahovo tá istá dovolacia námietka spadala pod obidva dôvody prípustnosti dovolania (IV. ÚS 372/2020).

16. V kontexte namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ zopakoval svoje skutkové a právne tvrdenia týkajúce sa nemožnosti stotožnenia nároku vymáhaného v exekučnom konaní a nároku na náhradu škody, ktorého sa domáha v tomto súdnom konaní, keď nemožno podmieniť nárok žalobcu na náhradu škody zastavením alebo pokračovaním exekučného konania, v rámci ktorého bola žalobcovi daná škoda spôsobená. Na uvedené dovolateľ naviazal tvrdenie vady nedostatočného odôvodnenia, či vysvetlenia právnych záverov súdu prvej inštancie potvrdených odvolacím súdom, na základe čoho tiež možno konštatovať arbitrárnosť rozhodovania súdov nižších inštancií. Dovolateľ ďalej namietal prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, kde vyjadril nesúhlas s posúdením vzniku nároku žalobcu na náhradu škody titulom ušlého zisku voči žalovanej, kde z obsahu dovolania vyplýva namietaný odklon pri posúdení právnej otázky, či v danej veci boli naplnené všetky kritéria na konštatovanie vzniku ušlého zisku na strane žalobcu. Dovolateľ poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/319/2008 z 28. apríla 2010 a sp. zn. 5MCdo/5/2015 z 31. júla 2017 a uviedol, že pri správnom postupe intervenienta by prišlo k plnému uspokojeniu jeho pohľadávky, na základe čoho by mu nevznikol ušlý zisk. Nezákonným postupom intervenienta mu preto vznikla škoda vo forme ušlého zisku, ktorú si v tomto konaní vymáha voči žalovanej.

17.1. Z komplexu tvrdení obsiahnutých v dovolaní žalobcu a zo smerovania tohto dovolania najvyšší súd vyvodil, že dovolateľ namieta závislosť uplatňovania si svojho nároku od ukončenia či zastavenia exekučného konania, ktoré naviazal na tvrdenie, že jemu vzniknutá škoda pochádza zo skutočnosti, že neuspokojením jeho pohľadávky v plnej výške ku dňu 27. júna 2012 pochybením exekútora mu ušiel zisk, ktorý by uspokojením pohľadávky bol býval ziskal. Z obsahu dovolania je teda možné abstrahovať nesúhlas dovolateľa s posúdením otázky závislosti uplatňovaného nároku od ukončenia či zastavenia exekučného konania. Na základe čoho dovolací súd vyvodil, v akej právnej otázke vidí dovolateľ odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a preto dospel najvyšší súd k záveru, že dovolateľ identifikoval a vymedzil právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dostatočne jasne a zrozumiteľne, na základe čoho konštatoval dovolací súd prípustnosť dovolania (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019).

18. Pri posúdení dôvodnosti dovolania žalobcu považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť, na akom základe dospel odvolací súd k záveru o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré tento potvrdil. Odvolací súd sa pri posúdení správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie ťažiskovo oprel o argument, že v zmysle ustálenej súdnej praxe je možné sa náhrady škody voči štátu domáhať až po tom, čo sa nepodarilo vymôcť bezdôvodné obohatenie od toho, kto sa v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu obohatil. Teda pokiaľ má žalobca pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia, nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z. z. Odvolací súd preto konštatoval predčasnosť žaloby žalobcu. Odvolací súd sa v kontexte predčasnosti žaloby žalobcu vyjadril aj k tvrdeniam žalobcu, že vo veci nejde o vznik

škody, ale o ušlý zisk, s čím sa odvolací súd nestotožnil, a preto nie je možné opomenúť podmienku, že pred uplatnením si náhrady škody voči štátu je nevyhnutné najprv sa domáhať bezdôvodného obohatenia od toho, kto sa v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu obohatil.

19. Posudzujúc právne účinky dovolania podľa stavu v čase jeho podania dovolací súd konštatuje, že žalobcom nastolená otázka už bola veľkým senátom najvyššieho súdu vyriešená, pričom právny názor vyjadrený veľkým senátom je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP). K retrospektívnym účinkom judikatúry dovolací súd vyjadruje vo svojich rozhodnutiach (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/223/2016, 3Cdo/198/2017, 9Cdo/67/2020, 7Cdo/20/2021) priebežne stabilný názor, že pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu a iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti, ale nový právny názor je potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania.

20. Dovolací súd konštatuje, že medzičasom (t. j. po podaní dovolania) Veľký senát najvyššieho súdu prijal rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 37/2025 vydané v konaní sp. zn. 1VCdo/3/2025 z 24. júna 2025, ktorého právna veta znie: „Nie je podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31. decembra 2008, ktorá vznikla z dôvodu nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci, prednostné uplatnenie nároku na náhradu škody voči ďalšej osobe spoluzodpovednej za vznik škody v adhéznom konaní, či uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.“

21. Veľký senát najvyššieho súdu v citovanom rozhodnutí ďalej vyslovil, že „Výkon činnosti notára je výkonom činnosti vo verejnom záujme (§ 4 ods. 3 Notárskeho poriadku). Notár má postavenie verejného činiteľa a výkon notárskej činnosti je výkonom verejnej moci, ktorá rozsahovo spadá pod ustanovenie § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Za škodu spôsobenú notárom pri výkone notárskej činnosti zodpovedá žalovaná. Notár konajúci v zmysle jeho právomoci je osobou odlišnou od fyzickej osoby, ktorá je notárom. Trestnosť konania tretej osoby na konaní notára majúceho znaky nesprávneho úradného postupu alebo nezákonného rozhodnutia nemá vplyv na zodpovednosť notára za škodu. Z uvedeného vyplýva, že voči žalovanej môže v zmysle procesného postupu smerovať priamo nárok na uplatnenie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú notárom pri výkone notárskej činnosti. Voľba uplatnenia medzi trestným a civilným režimom je výlučne na poškodenom, pričom táto nemení pozíciu osoby pasívne legitimovaného subjektu, voči ktorej má nárok poškodeného smerovať. V kontexte uvedeného preto veľký senát nepovažoval právny záver odvolacieho súdu o prednosti uplatnenia nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia pred nárokom na náhradu škody voči štátu za vecne správny“.

21.1. Dovolací súd má za to, že pokiaľ v súdnej praxi počas dovolacieho konania prišlo k zmene rozhodovacej praxe v tej ktorej právnej otázke, v danom prípade publikovaním rozhodnutia najvyššieho súdu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 37/2025 vydané v konaní sp. zn. 1VCdo/3/2025 z 24. júna 2025, je nevyhnutné stav a poznatky právnej náuky a rozhodovacej praxe (čl. 4 ods. 2 Základných princípov CSP) zohľadniť. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na tvrdení o predčasnosti žaloby žalobcu z dôvodu, že náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa možno domáhať až po tom, čo sa nepodarilo vymôcť bezdôvodné obohatenie od toho, kto sa v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu obohatil, pričom dovolateľ v rámci dovolania toto posúdenie namietol a uviedol, že: „Naviac, ak raz žalobcovi vznikla škoda vo forme ušlého zisku k určitému dňu (27.06.2012) a v určitej výške (žalovaná istina), keďže jeho v exekúcii vymáhaná pohľadávka nebola uspokojená, hoci pri riadnom chode vecí a zákonnom postupe intervenienta pri rozvrhu výťažku by uspokojená bola v rozsahu 100%, potom jeho nárok na náhradu škody, ako celkom nový právny nárok, nemôže byť ani závislý a ani podmienený zastavením alebo pokračovaním exekučného konania, v rámci ktorého bola žalobcovi škoda spôsobená. Obsah bodov 48. a 49. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie celkom jednoznačne ilustruje, že súd prakticky stotožňuje žalobcovu pohľadávku, vymáhanú v exekúcii, s nárokom na náhradu škody, čo je absolútne nesprávne, keďže sa jedná o dva samostatné nároky.“ Uvedenú tvrdenú nesprávnosť

rozhodovania súdov nižších inštancií konfrontoval dovolací súd s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu ustálenou publikovaním rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/3/2025 z 24. júna 2025 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 37/2025, na základe čoho dospel dovolací súd k záveru o existencii odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a tým k dôvodnosti dovolania žalobcu.

22. Po preskúmaní rozhodnutí súdov nižších inštancií v nadväznosti na obsah dovolania žalobcu vo svetle ustálenej rozhodovacej praxe (R 37/2025) dospel dovolací súd k záveru, že sudy nižších inštancií sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odklonili, čím založili prípustnosť dovolania žalobcu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) a aj jeho dôvodnosť (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd z uvedeného dôvodu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

23. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP a súčasne z § 420 písm. f) CSP, pričom tvrdil nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť a arbitrárnosť odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších inštancií. Keďže avšak dovolací súd vzhľadom na jednoznačnosť zistenia odklonu pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, konštatoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nezaoberal sa bližšie prieskumom dôvodnosti aj námietok podľa § 420 písm. f) CSP.

24. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.